

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 725
van **JEREMIE VANEECKHOUT**
datum: 10 maart 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Mestfraude - West-Vlaanderen

De afgelopen maanden bleek eens te meer dat mestfraude een groot probleem blijft in Vlaanderen. Verschillende huiszoeken vonden plaats in lopende gerechtelijke dossiers.

Het is belangrijk zicht te krijgen op de situatie in de verschillende provincies. West-Vlaanderen is bekend als een echte landbouwprovincie.

1. Hoeveel overtredingen van de mestregelgeving werden in respectievelijk 2017-2018-2019-2020 vastgesteld in West-Vlaanderen?
2. Over welk type overtredingen gaat het? In welk type landbouwbedrijf? Graag ook onderverdeeld voor 2017-2018-2019-2020.
3. Werden er in de betrokken dossiers strafmaatregelen genomen? Zo ja, welke?
4. Hoeveel controles werden uitgevoerd in West-Vlaanderen in respectievelijk 2017-2018-2019-2020?
5. Wat is de totale mestproductie in respectievelijk 2017-2018-2019-2020 in West-Vlaanderen en per gemeente in 2020?
6. Hoeveel mest werd uitgevoerd uit West-Vlaanderen, opgesplitst tussen interprovinciale en internationale export? Hoeveel werd ingevoerd vanuit andere provincies of vanuit het buitenland?

ANTWOORD

op vraag nr. 725 van 10 maart 2021

van **JEREMIE VAN EECKHOUT**

1. De dienst Handhaving van de Mestbank staat voor de permanente uitdaging om de inspecteurs zo efficiënt mogelijk in te zetten. Sinds 2014 controleren we daarom extra in de gebieden waar de waterkwaliteit achterophinkt. Via aangekondigde en gebiedsgerichte controleacties zijn ze meer aanwezig in de gebieden waar de waterkwaliteit in het recente verleden onvoldoende verbeterd is. Hierbij voeren de inspecteurs minstens 2 dagen per week intens toezicht uit op de mestopbrenging, het transport en de opslag van meststoffen.

In 2017 werden 300 inbreuken vastgesteld, in 2018 waren dit er 265, in 2019 195 en in 2020 uiteindelijk 200.

De controles door de toezichthouders van het departement Omgeving - afdeling Handhaving bij veeteeltbedrijven worden uitgevoerd op basis van:

- de Richtlijn Industriële Emissies (RIE) die een risicogebaseerde inspectiefrequentie, via een inspectieprogramma en -plan, oplegt voor de onder deze richtlijn ressorterende installaties.. Alle intensieve pluimveehouderijen met meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee en alle intensieve varkenshouderijen met meer dan 2.000 plaatsen voor mestvarkens van meer dan 30 kg of 750 plaatsen voor zeugen en gedekte jonge zeugen worden gevat in deze controles;
 - de controleactie op de constructie en werking van de ammoniakemissiearme (AEA) stalsystemen bij klasse 1-bedrijven die onder de RIE vallen met als doel een inventaris op te stellen van alle effectief geplaatste installaties in Vlaanderen en deze te toetsen aan de constructie- en gebruiksvoorwaarden zoals deze beschreven staan in het Ministerieel besluit 'Ammoniakemissiearme stalsystemen';
 - de controleactie bij klasse 1-rundveebedrijven naar aanleiding van de potentiële lozingen van pers- en silosappen uit voederkuilen, mestsappen (afkomstig van mestopslagplaatsen, reinigingswater van stallen, potstallen, kalverboxen, ...), sappen van groentenresten en slibs, run-off van de bedrijfsverharding, spoel- en reinigingswater van het melkhuysje/-put en van landbouwvoertuigen;
 - klachten bij klasse 1-veeteeltbedrijven;
 - routinecontroles naar aanleiding van nieuwe vergunningsbesluiten of weigeringsbesluiten.
2. Voor de vaststellingen door de toezichthouders van de Mestbank kan er geen opdeling gemaakt worden per type landbouwbedrijf. Dit gegeven wordt niet bijgehouden en er bestaat geen eenduidige typologie. Met 32% van het totaal aantal overtredingen blijven jaar na jaar inbreuken op mestopslagen bij landbouwbedrijven de koploper. Met 25% van de vastgestelde overtredingen volgen de opbrengingsregels van mest op het land. Inbreuken tegen de teeltvrije zone (12%), lozingen (10%) en mesttransportinbreuken (10%) vervolledigen de lijst.

Burenregeling en opbrengingen van kunstmest waren alsnog moeilijk controleerbaar. De recent ingevoerde AGR-GPS app voor burenregelingen en het digitale kunstmestregister brengen hier verandering in. Vanaf 2018 zijn de controles op de teeltvrije zone gestart. In de eerste twee jaren werd enkel percelen opgevolgd waar in het vorig najaar inbreuken werden vastgesteld. Een overzicht van het aantal

uitgevoerde controles en het aantal inbreuken per soort controle is terug te vinden in tabel 1 in bijlage.

De vaststellingen van de controles door de toezichthouders van het departement Omgeving – afdeling Handhaving zitten vervat in elk bedrijfsdossier. Bij één controle worden soms meerdere inbreuken vastgesteld die naast een inbreuk op de mestregelgeving ook een inbreuk kunnen zijn tegen andere regelgevingen. De vastgestelde schendingen hebben onder andere betrekking op de mestopslag, grondwaterwinning, ammoniakemissiearme stalsystemen, vloeibare nutriëntrijke stromen.

3. In de periode 2017-2019 werd in ongeveer 1 op de 4 gevallen een proces-verbaal of een administratieve geldboete opgelegd ten gevolge van de vastgestelde overtreding door de Mestbank. De overige overtredingen werden afgehandeld door het opleggen van een aanmaning of een raadgeving. In 2020 werd de helft van de dossiers afgehandeld met de opmaak van een proces-verbaal of een administratieve geldboete. Sinds 2020 wordt er algemeen genomen strikter opgetreden en dan voornamelijk bij controles op de teeltvrije zone en de opbrengingsregels.

Wanneer een proces-verbaal wordt opgemaakt, wordt dit verstuurd naar het Parket voor verder gevolg. Slechts in uiterst uitzonderlijke gevallen wordt dit proces-verbaal geseponeerd of wordt het strafrechtelijk behandeld. In bijna alle gevallen wordt het feit doorgestuurd naar de gewestelijke beboetingsentiteit voor een verdere bestuurlijke afhandeling. Bij de gewestelijke beboetingsentiteit wordt het dossier in bijna alle gevallen behandeld door de oplegging van een bestuurlijke geldboete waarvan de hoogte afhankelijk is van o.a. de ernst van het feit, herhaling van de inbreuk, de grootte van de onderneming. In 2020 werd er gemiddeld genomen een boete opgelegd van 205 euro voor niet-conforme kopakkeropslagen, 1.300 euro voor niet-conforme mestopslagplaatsen op het bedrijf en 1.450 euro voor lozingen van meststoffen. Deze cijfers zijn enkel beschikbaar op Vlaams niveau.

Na elke vaststelling wordt door de toezichthouders van de afdeling Handhaving van het departement Omgeving gereageerd met de gepaste handhavingsactie, gaande van het formuleren van aanmaningen om tot normconformiteit te komen, het opstellen van processen-verbaal tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen om tot herstel te komen.

4. Het aantal controles uitgevoerd door de Mestbank in West-Vlaanderen bedraagt respectievelijk 2.558 in 2017, 2.401 in 2018, 2.035 in 2019 tot 1.724 in 2020..

De controles door de toezichthouders van de afdeling Handhaving van het departement Omgeving bij veeteeltbedrijven maken deel uit van haar ruimere omgevingsinspectieprogramma waarin ook andere sectoren zijn bevat. Veeteeltbedrijven kunnen vergund zijn voor meerdere activiteiten. De onderstaande getallen omvatten controles die zijn uitgevoerd op een bedrijf waar standplaatsen voor landbouwdieren zijn vergund. Hierdoor kan een controle op deze bedrijven zijn uitgevoerd op een geheel andere activiteit dan de landbouwactiviteit. Het toezicht op klasse 2 landbouwbedrijven ligt bij de lokale besturen en deze zijn niet opgenomen in onderstaand overzicht.

Aantal controles op veeteeltbedrijven in West-Vlaanderen door de afdeling Handhaving van het departement Omgeving:

- 2017: 298
- 2018: 347
- 2019: 348
- 2020: 444

5. In 2017 werd in West-Vlaanderen 66.933.555 kg bruto-N geproduceerd en 25.312.441 kg P_2O_5 . In 2018 werd 66.835.408 kg bruto-N en 25.163.459 kg P_2O_5 geproduceerd, in 2019 65.504.258 kg bruto-N en 24.730.104 kg P_2O_5 .

Er zijn nog geen gegevens van 2020 beschikbaar. De Mestbankaangifte met gegevens van 2020 kan ingediend worden tot eind maart.

6. Zie tabel 2 in bijlage.

BIJLAGE

Tabellen